

Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 7 listopada 2024 r. (wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Juzgado de lo Mercantil no 1 de Alicante i Juzgado de lo Mercantil no 10 de Barcelona – Hiszpania) – Agencia Estatal de la Administración Tributaria, S.E.I./A, Agencia Estatal de la Administración Tributaria

(Sprawy C-289/23 i C-305/23 ⁽¹⁾, Corván i Bacigán ⁽²⁾)

(Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Dyrektywa (UE) 2019/1023 – Postępowania dotyczące restrukturyzacji, niewypłacalności i umorzenia długów – Artykuł 1 ust. 4 – Przedmiot i zakres stosowania – Rozszerzenie postępowań na niewypłacalne osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami – Artykuł 20 – Dostęp do umorzenia długów – Artykuł 23 ust. 1, 2 i 4 – Odstępstwa – Wyłączenie szczególnych kategorii wierzytelności z umorzenia długów – Osoba fizyczna, która stała się niewypłacalna – Dobra wiara dłużnika – Warunki dostępu do umorzenia długów – Wyłączenie wierzytelności publicznoprawnych)

(C/2025/39)

Język postępowania: hiszpański

Sądy odsyłające

Juzgado de lo Mercantil no 1 de Alicante i Juzgado de lo Mercantil no 10 de Barcelona

Strony w postępowaniu głównym

Strona inicjująca postępowanie przed sądem odsyłającym: Agencia Estatal de la Administración Tributaria (C-289/23), S.E.I. (C-305/23)

Druga strona postępowania: A (C-289/23), Agencia Estatal de la Administración Tributaria (C-305/23)

Sentencja

- 1) Artykuł 23 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1023 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, umorzenia długów i zakazów prowadzenia działalności oraz w sprawie środków zwiększających skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, niewypłacalności i umorzenia długów, a także zmieniającej dyrektywę (UE) 2017/1132 (dyrektywy o restrukturyzacji i upadłości),

należy interpretować w ten sposób, że:

zawarty w nim wykaz okoliczności nie ma charakteru wyczerpującego i że państwa członkowskie w ramach transpozycji tej dyrektywy do ich prawa krajowego mają uprawnienie do przyjęcia przepisów, które w większym stopniu ograniczają dostęp do prawa do umorzenia długów, niż prawo przewidziane we wcześniejszych przepisach krajowych, poprzez odmowę lub ograniczenie dostępu do umorzenia długów, cofnięcie dostępu do umorzenia długów, lub ustanowienie dłuższych okresów na potrzeby uzyskania całkowitego umorzenia długów lub dłuższych okresów zakazu prowadzenia działalności w okolicznościach innych niż wymienione w owym art. 23 ust. 2, pod warunkiem że okoliczności te są ściśle określone i że odstępstwa te są należycie uzasadnione.

- 2) Artykuł 23 ust. 1 i 2 dyrektywy 2019/1023

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które w ramach transpozycji tej dyrektywy nakazuje spłatę nieuprzywilejowanych wierzytelności publicznoprawnych w następstwie postępowania upadłościowego, aby można było skorzystać z umorzenia długów, wyłącza dostęp do umorzenia długów w okolicznościach, w których dłużnik zachował się w sposób niedbały lub nieostrożny, nie działając jednak nieuczciwie lub w złej wierze, i wyłącza taki dostęp, jeżeli w okresie dłuższych lat poprzedzających złożenie wniosku o umorzenie dłużnik został ukarany ostateczną decyzją administracyjną za bardzo poważne naruszenie prawa podatkowego lub naruszenie systemu zabezpieczenia społecznego lub porządku społecznego, lub gdy ostatecznym orzeczeniem rozszerzono na niego odpowiedzialność, chyba że ów dłużnik w dniu złożenia wniosku spłacił w całości swoje zobowiązania z tytułu podatków i zabezpieczeń społecznych, pod warunkiem że takie odstępstwa są należycie uzasadnione na mocy prawa krajowego.

⁽¹⁾ Dz.U. C 329 z 18.9.2023.

⁽²⁾ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

- 3) Artykuł 23 ust. 2 dyrektywy 2019/1023
należy interpretować w ten sposób, że:
stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, które wyłączają dostęp do umorzenia długów w konkretnym przypadku, gdy wyłączenie to nie zostało należycie uzasadnione przez prawodawcę krajowego.
- 4) Artykuł 23 ust. 4 dyrektywy 2019/1023
należy interpretować w ten sposób, że:
zawarty w nim wykaz szczególnych kategorii wierzytelności nie ma charakteru wyczerpującego i że państwa członkowskie mogą wyłączyć szczególne kategorie wierzytelności, inne niż wymienione w tym przepisie, z umorzenia długów, pod warunkiem że takie wyłączenie jest należycie uzasadnione na podstawie prawa krajowego.
- 5) Artykuł 23 ust. 4 dyrektywy 2019/1023
należy interpretować w ten sposób, że:
nie stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym dokonującym transpozycji, które przewidują ogólne wyłączenie z umorzenia długów wierzytelności publicznoprawnych ze względu na to, że zaspokojenie tych wierzytelności ma szczególne znaczenie dla sprawiedliwego i solidarnego społeczeństwa opartego na państwie prawa, z wyjątkiem bardzo ścisłych okoliczności i ograniczeń ilościowych, niezależnie od charakteru wspomnianych wierzytelności i okoliczności ich powstania, i które to wyłączenie w konsekwencji ogranicza zakres przepisów krajowych dotyczących umorzenia długów mających zastosowanie do tej kategorii wierzytelności przed przyjęciem tych przepisów, o ile wyłączenie to jest należycie uzasadnione na mocy prawa krajowego.
- 6) Artykuł 23 ust. 4 dyrektywy 2019/1023
należy interpretować w ten sposób, że:
nie stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, które ustanawiają ogólną zasadę wyłączenia z umorzenia długów wierzytelności publicznoprawnych w zakresie, w jakim przynajmniej one wierzycielom publicznym uprzywilejowane traktowanie względem innych wierzycieli, pod warunkiem że takie wyłączenie jest należycie uzasadnione na mocy prawa krajowego.
- 7) Artykuł 23 ust. 4 dyrektywy 2019/1023
należy interpretować w ten sposób, że:
nie stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, które przewidują ograniczenie umorzenia długów dla szczególnej kategorii wierzytelności poprzez ustanowienie pułapu, powyżej którego owo umorzenie jest wyłączone, a pułap ten nie jest ustalany w zależności od kwoty danego długu, o ile ograniczenie to jest należycie uzasadnione na mocy prawa krajowego.
- 8) Dyrektywę 2019/1023
należy interpretować w ten sposób, że:
w przypadku gdy prawodawca krajowy postanowi skorzystać z uprawnienia przewidzianego w art. 1 ust. 4 tej dyrektywy i rozszerzyć stosowanie postępowań umożliwiających umorzenie długów zaciągniętych przez niewypłacalnych przedsiębiorców na niewypłacalne osoby fizyczne, które nie są przedsiębiorcami, przepisy mające zastosowanie do tych osób fizycznych na podstawie takiego rozszerzenia powinny być zgodne z przepisami tytułu III wspomnianej dyrektywy.